

Overveielse, om man ikke, saaledes som det af den sidste erede Laler og ligeledes af den Laler, der først havde Ordet, blev omtalt, paa en eller anden Maade kunde formindste Realisationsomkostningerne ved de Pantar, der stilles af disse mindre Besiddere. Der er ingen Tvivl om, at begge de nævnte Lalere have havt Ret i, at det vilde være en Vel, ad hvilken man kunde gjøre Tilbøieligheden til at laane i disse Eiendomme større, end den nu er. Men derimod negter jeg ikke, at det forekommer mig at være en Sag, der nøie maa overveies, om det virkelig kan tilraades at gaa ind paa den Begunstigelse, som er foreslaaet af den høitærede Minister, at Statskassen skulde garantere samtlige de Laan, her er Spørgsmaal om. Det vilde jo være noget helt Nytt, at Statskassen saaledes skal indgaa en Garanti for de Laan, Private trænge til i deres Virksomhed, ikke i en vis Begrændsning, ikke for et vist bestemt Formaaals Skyld, saaledes at man kan overskue, hvormeget det er, der er Tale om, men ganske i Almindelighed. Uden enhver Begrændsning skal jo efter Forslaget Statskassen give Garanti for alle de Laan, der mod en saadan Sikkerhed, som Loven anser for tilstrækkelig, begjæres af dem, der høre til en vis Samsundsklasse. Jeg veed i Sandhed ikke, hvorledes man, hvis dette blev flaaet fast ved denne Leilighed, da vilde kunne komme bort fra at gaa videre, muligen ogsaa at yde en lignende Hjælp til andre Samsundsklasser. Men selv om man ikke gjorde det, er alene dette, at indrømme Garanti for alle de Laan, som saadanne smaa Besiddere kunne ønske og give nogenlunde Sikkerhed for, en Sag, der, som det synes mig, maa kræve en meget alvorlig Overveielse, inden man kan gaa ind derpaa, i Serdelighed naar det, saaledes som her er Tilfældet, er private Kreditforeninger, der skulle yde Laanene, naar det er Foreninger, som bestyres af Privatmænd, der ere ganske uafhængige af Staten, thi efter Lovforslaget har Staten ene og alene forbeholdt sig en vis, og det en meget svag Tilfynsret, men man har aldeles ikke forbeholdt sig nogen Del i Administrationen. Ganste vist har man Exempler paa i andre Lande, at Staten har taget sig af den almindelige Hypothekredit, saaledes at den har støttet den med Statsmidler. Men det sker dog altid kun med en vis Begrændsning, saaledes at det er en Krootadel, som Staten har indladt sig paa at garantere. I Norge er der f. Ex. en Hypothekbank, som støttes af Staten; men Staten har kun der paataget

sig at garantere en Ottendedel af de Laan, som ydes af denne Bank, og Staten har tillige forbeholdt sig, at Banken skulde være et Statsinstitut, staa under Statens Administration. Man har ikke tænkt sig at give Garanti for blotte private Foreninger. Det forekommer mig derfor, at, hvis man overhovedet skal ind paa denne Vel, maatte man dels fastsætte en vis Begrændsning i Statens Garanti, dels maatte man give Staten en ganske anderledes indgribende Indflydelse paa Bestyrelsen af de paagjældende Instituter. Men jeg negter ikke, at det stiller sig for mig som overhovedet tvivlsomt, om det er nødvendigt at komme ind paa at danne saadanne Instituter, som der her er Tale om. Det forekommer mig ikke, at Nødvendigheden foreligger tilstrækkelig bevist. Det er jo i Virkeligheden, som allerede bemærket, Tilfældet, at Husmænd paa flere Steder kunne erholde Laan, saaledes som Forholdene nu ere. Vi have Sparekasser rundt om i Landet, og en stor Del af disse Sparekasser anvende upaatvivleligen en meget betydelig Del af deres Midler netop til Laan til Smaamænd. Det gjælder navnlig om en Mængde af de talrige lokale Sparekasser. Det er ogsaa blevet bemærket, hvorledes Nabolaan til Husmænd upaatvivlelig i hele Landet gives i meget stort Omfang. Men dernæst have vi de bestaaende Kreditforeninger, som ganske vist ogsaa i ikke ringe Omfang yde Laan til Husmænd. Det er i Motiverne bemærket, at en Hindring i saa Henseende er, at der i Statutterne er fastsat et vist Minimum, som disse Kreditforeninger ikke kunne gaa under, navnlig har Kreditforeningen for de jydste Landeieendomme et Minimum af 1,200 Kr., hvorimod de øvrige Kreditforeninger, efter hvad der er forklaret, gaa ned indtil 600 Kr. Vi have endnu dertil et Institut her i Hovedstaden, som yder Landeieendomsbesiddere Kredit efter en stor Maalestok, nemlig Landmandsbanken, som gaar endnu dybere ned. Naar man siger, at disse Kreditforeninger skulle have Ulyst til at yde Laan i saadanne mindre Eiendomme, forekommer det mig ikke, at dette bestyretes ved, hvad der foreligger. Det ses tværtimod af Motiverne, at alle de Laan under 1,000 Kr., der ere begjærede i de 5 Aar, som omhandles i Motiverne, ere blevne bevilgede. Dette tyder ikke paa en saadan Ulyst, og det er upaatvivlelig ogsaa saaledes, at i Almindelighed have Laanebestyrelserne, naar Sikkerheden er nogenlunde god, ingen Betænkelighed ved at laane Penge ud i mindre Eiendomme;